FIL-QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawza Nru: 4/07

Illum: 8 ta' Marzu 2017

Il-Pulizija
(Spettur Norbert Ciappara)

vs

Natal Bonello
(illum Nathalie Bonello)
(ID 568675(M))

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tal-imputat Natal Bonello ta' 31 sena, imwieled Pieta` fit-2 ta' Frar 1975, iben il-mejjet Joseph u Emanuela nee` Hili, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 568675(M), residenti l-Facilita` Korrettiva ta' Kordin;

Akkuzat talli f'dawn il-Gzejjer, fit-2 ta' Mejju 2006 u fil-jiem ta' qabel din id-data:

1. Minghajr l-awtorita` legittima, dahhal jew ippruva jdahhal f'xi parti tal-konfini tal-habs xi oggett, ikun li jkun li hu pprojbit skont xi regolamenti maghmula skont dan l-att, jew igorr jew ipprova jgorr xi oggetti bhal dak barra minn xi habs, liema oggett hu medicina perikoluza skont l-Ordinanza

dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta u dan bi ksur tal-Artikoli 7(1)(2) tal-Kap. 260 tal-Ligijiet ta' Malta;

2. U aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi, kellu fil-pussess tieghu d-droga eroina specifikata fl-ewwel skeda tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta meta ma kienx fil-pussess ta' awtorizzazzjoni ghall-importazzjoni jew ghall-esportazzjoni mahrug mit-Tabib Principali tal-Gvern skond id-disposizzjonijiet tar-4 u s-6 Taqsima tal-Ordinanza u meta ma kienx bil-licenzja jew xort'ohra awtorizzat li jimmanifattura, jew li jforni d-droga msemmija u meta ma kienx b'xi mod iehor bil-licenzja mill-President ta' Malta li jkollu d-droga msemmija fil-pussess tieghu u naqas li jipprova li d-droga msemmija giet fornuta lilu ghall-uzu tieghu skond ir-ricetta kif provdut fir-regolamenti msemmija u dan bi ksur tar-regoli tal-1939 dwar il-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (G.N. 292/1939) kif sussegwentement emendati u bi ksur tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta.

Semghet ix-xhieda, rat l-atti kollha tal-kaz u d-dokumenti ezebiti, inkluz l-ordni ta' l-Avukat Generali bis-sahha tas-subartikolu (2) ta' l-Artikolu 22 tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi (Kap. 101), sabiex din il-kawza tinstema' minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, kif ukoll il-kunsens tal-Avukat Generali ai termini tal-Artikolu 370(4) tal-Kap. 9 sabiex il-kaz jigi trattat bi procedura sommajra;

Rat ukoll illi waqt l-ezami tieghu ai termini tal-Artikoli 370(4), 390(1) u 392 tal-Kodici Kriminali, l-imputat wiegeb illi m'ghandux oggezzjoni li l-kaz tieghu jigi trattat bi procedura sommarja, kif ukoll illi mhux hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu;

Rat ukoll illi fis-seduta tas-17 ta' Gunju 2013, il-partijiet iddikjaraw illi kienu qeghdin jezentaw lill-Qorti kif preseduta, milli terga' tisma' l-provi mismugha f'din il-kawza sa dakinhar;

Semghet lill-Prosekuzzjoni tirrimetti ruhha ghall-provi prodotti u t-trattazzjoni finali tad-difiza.

Ikkunsidrat:

<u>Kunsiderazzjonijiet dwar Htija</u>

Illi f'dawn il-proceduri, ingiebu s-segwenti provi da parti tal-Prosekuzzjoni: ix-xhieda tas-Supretendent Norbert Ciappara li jispjega x'kien li wassal ghal dan il-kaz ossia illi nhar it-2 ta' Mejju 2006, <u>huwa kien gie infurmat</u> illi instabet fil-pussess tal-imputat, fic-cella tieghu, bicca *foil* mahruqa li dwarha kien hemm suspett illi kienet ghadha kemm intuzat ghall-abbuz tal-eroina, u li sussegwentment huwa kien investiga lill-imputat odjern, li rrilaxxja stqarrija[1]; l-istqarrija tal-istess imputat datata 2 ta' Mejju 2006 li giet rilaxxjata minnu wara li huwa nghata s-solita twissija kif vigenti fiz-zmien tal-kaz[2]; PC 1213 Carlos Axisa bhala xhud tal-istess stqarrija[3]; CO 85 Godwin Agius li xehed illi in konnessjoni mal-imputat, huwa kien involut f'kaz li sehh fil-11 ta' Gunju 2006 u mhux fit-2 ta' Mejju 2006[4]; CO 109 Conrad Saliba li xehed illi huwa ma kienx involut f'kaz li sehh fit-2 ta' Mejju 2006, izda fil-11 ta' Gunju 2006[5]; ir-relazzjoni tax-Xjenzat Godwin Sammut[6]; u x-xhieda ta' CO 173 Ramon Theuma li jghid li ma kienx involut f'dan il-kaz.[7]

Mir-relazzjoni tal-espert, ix-Xjenzat Godwin Sammut, jirrizulta illi huwa nghata *envelope* kannella mmarkat bhala S/B/684/2013 li fih *envelope* ta' lewn abjad li fuqu hemm it-timbru ta' *Insp. Norbert. N. Ciappara 2-May 2006* li fih (i) bicca *plastic* trasparenti li fiha ticpis ta' lewn kannella; ii) bicca *aluminium foil* li fiha ticpis ta' lewn iswed/kannella u (iii) bicca karta ta' lewn il-fidda li fiha ticpis ta' lewn kannella. L-istess espert ikkonkluda illi fuq *swabs* mehuda mill-*foil*, mill-plastik u mill-karta, li kien hemm f'dan id-dokument, instabet is-sustanza eroina.

Ikkunsidrat ukoll:

Illi fl-ewwel lok, kif inghad izjed 'il fuq, l-imputat irrilaxxja stqarrija fit-2 ta' Mejju 2006 u ghalhekk fiz-zmien meta l-ligi ma kinitx tippermetti illi persuna arrestata tottjeni parir legali qabel l-interrogatorju taghha. Dan id-dritt ghall-

---

[1] Ara x-xhieda tieghu a fol. 21 sa 22 tal-process.
[2] Din tinsab esebita a fol. 23 tal-process.
[3] Din ix-xhieda tinsab a fol. 24 tal-process.
[4] Ara x-xhieda a fol. 37 u 38 tal-process.
[5] A fol. 39 u 40 tal-process.
[6] Esebita a fol. 53 sa 63 tal-process.
[7] A fol. 64 u 65 tal-process.

assistenza legali qabel l-interrogatorju dahal fis-sehh fl-10 ta' Frar 2010, permezz tal-Avviz Legali 35/2010.

Fis-sentenza moghtija mill-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fit-12 ta' Jannar 2016, fil-kaz **Mario Borg v. Malta**, gie ritenut hekk:

"*The Court notes that it has found a number of violations of the provisions at issue, in different jurisdictions, arising from the fact that an applicant did not have legal assistance while in police custody because it was not possible under the law then in force (see, for example, Salduz, cited above, § 56; Navone and Others v. Monaco, nos. 62880/11, 62892/11 and 62899/11, §§ 81-85, 24 October 2013; Brusco v. France, no. 1466/07, § 54, 14 October 2010; and Stojkovic v. France and Belgium, no. 25303/08, §§ 51-57, 27 October 2011). A systemic restriction of this kind, based on the relevant statutory provisions, was sufficient in itself for the Court to find a violation of Article 6 (see, for example, Dayanan v. Turkey, no. 7377/03 §§ 31-33, 13 October 2009; Yeşilkaya v. Turkey, no. 59780/00, 8 December 2009; and Fazli Kaya v. Turkey, no. 24820/05, 17 September 2013).*

…

It follows that, also in the present case, the applicant was denied the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systemic restriction applicable to all accused persons. This already falls short of the requirements of Article 6 namely that the right to assistance of a lawyer at the initial stages of police interrogation may only be subject to restrictions if there are compelling reasons (see Salduz, cited above, §§ 52, 55 and 56)".

F'dan il-kaz ghalhekk il-Qorti Ewropea ikkonkludiet li kien hemm vjolazzjoni tal-Artikolu 6(3)(c) flimkien mal-artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropea.

Fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-25 ta' Frar 2016 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Camilleri**, fejn l-appellant ikkontesta l-ammissibilita` tal-istqarrija rilaxxjata minnu fis-sena 2002, stante illi l-ligi ma kinitx tipprovdilu d-dritt ghall-assistenza legali qabel l-interrogatorju tieghu, il-Qorti wara li rreferiet fit-tul ghas-sentenza appena citata u rreferiet ukoll ghall-kaz ta' **Aleksandr Vladimirovich Smirnov vs Ukraine**, deciz fit-13 ta' Gunju 2014, qalet hekk:

"*... allura jidher illi r-regola hi li l-Artikolu 6(1) abbinat ma' l-artikolu 6(3)(c) jitlob li jkun hemm dritt ta' avukat fl-istadju tal-investigazzjoni tal-pulizija,*

sakemm ma jigix ippruvat li hemm ragunijiet impellenti ghaliex dan id-dritt ghandu jigi ristrett. Illi allura meta l-ligi domestika teskludi dan il-jedd u dan b'mod sistematiku billi ma ikunx hemm disposizzjoni ad hoc li taghti dan il-jedd lil persuna arrestata, ikun hemm il-periklu li isehh lezjoni tad-dritt tal-persuna akkuzata ghal smiegh xieraq anke f'dawk il-kazijiet estremi fejn ma ikun hemm l-ebda dikjarazzjoni inkriminanti f'dawn l-istqarrijiet. Illi fil-kaz deciz quddiem il-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fl-ismijiet Navone vs Monaco, nstab li kien hemm lezjoni billi l-akkuzat ma kellux jedd ghall-assistenza ta' l-avukat matul l-interrogazzjoni similment billi l-ligi tal-pajjiz ma kenitx tippermettieha. (ara ukoll Yesilkaya vs Turkey – 59780/00 08/12/2009, Fazli Kaya vs Turkey – 24820/05 17/09/2015).

Dan il-jedd gie anke estiz fil-kaz fejn l-akkuzat kien gie moghti il-jeddijiet kollha vigenti skont il-ligi ta' pajjizu inkluz allura il-jedd tieghu ghas-silenzju u fil-fatt huwa kien ezercita dan il-jedd u ma wiegeb ghall-ebda mistoqsija lilu maghmula. Il-Qorti xorta wahda sabet li kien hemm vjolazzjoni ta' l-artikolu 6(3)[8] *u dan ghaliex ma kienx ikkonsulta ma' avukat biex ifissirlu il-jeddijiet tieghu skont il-ligi dwar id-dritt tieghu ghas-silenzju u id-dritt li ma jinkriminax ruhu b'dan ghalhekk illi l-Qorti implikat illi t-twissija moghtija mill-ufficjali investigattiv ma hijiex bizzejjed.*"

Imbaghad il-Qorti tal-Appell Kriminali kompliet hekk:

"*Illi allura hija fis-setgha ta' din il-Qorti u dan qabel ma jigi determinat il-process gudizzjarju kontra l-appellanti illi twarrab dik l-evidenza illi tmur kontra il-garanziji moghtija kemm fil-Kostituzzjoni kif ukoll il-Konvenzjoni ghal harsien tal-jedd ghal smiegh xieraq tal-persuna akkuzata. Fil-fatt dan il-jedd gie indikat fid-decizjoni tal-Qorti Ewropeja fil-kaz Dimech vs Malta*[9] *fejn f'dak il-kaz ghalkemm il-Qorti ma setatx tasal biex tistabbilixxi jekk kienx sehh lezjoni ta' l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni billi l-proceduri penali kienu ghadhom ma intemmux, madanakollu sahhqet:*

"…. it cannot be entirely excluded that the courts of criminal jurisdiction, before which the case is heard, hear the case in the same circumstances that would have existed had the right to legal assistance during pre-trial stage not been disregarded, namely by expunging from the records the relevant statements. The Court notes that, if, because of the limitations of the applicable criminal procedural law, it is not possible given the stage reached in the pending

---

[8] Hawnhekk il-Qorti rreferiet ghal kaz fl-ismijiet Dayanan vs Turkey, deciz fit-13 ta' Ottubru 2009.

[9] 34373/13, deciz fit-2 ta' Lulju 2015.

proceedings, to expunge from the records the relevant statements (whether at the request of the applicant or by the courts of criminal jurisdiction of their own motion), it cannot be excluded that the legislature take action to ensure that a procedure is made available at the earliest opportunity for this purpose."

F'dak il-kaz, il-Qorti tal-Appell Kriminali qieset illi ghalkemm l-appellant ma wegibx ghad-domandi kollha li kienu sarulu fil-kors tal-interrogatorju tieghu, huwa kien wiegeb ghal xi domandi li gew ikkunsidrati mill-Ewwel Qorti meta giet biex tiddetermina l-htija tal-istess appellant. Fil-fehma tal-Qorti tal-Appell Kriminali, fid-dawl tad-decizjonijiet minnha citati, dan ma setax isir u ghaldaqstant iddecidiet illi tiskarta l-istqarrija tal-appellant bhala prova.

Fis-sentenza taghha tas-6 ta' Ottubru 2016 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Jason Cortis**, il-Qorti tal-Appell Kriminali, kif diversament preseduta, qablet pjenament mas-sentenza appena citata u ghaddiet biex tiskarta l-kontenut tal-istqarrija tal-appellant f'dak il-kaz, rilaxxjata minnu f'Mejju tas-sena 2005 "*u dan fuq il-premessa illi ma kellux il-beneficcju tal-assistenza legali waqt li mizmum taht arrest minkejja li l-ligi vigenti f'dak iz-zmien kienet teskludi l-jedd ghal tali assistenza*".

Dan il-principju gie kkonfermat ukoll mis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali moghtija fis-27 ta' Ottubru 2016, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Eugenio Sultana**.

Fil-kaz odjern, ghalhekk, la darba l-imputat ma nghatax id-dritt li jottjeni parir legali qabel irrilaxxja l-istqarrija tieghu, il-Qorti qed tqis tali stqarrija bhala priva minn kull valur probatorju u qeghda tiskartaha. Naturalment, dan ghandu japplika wkoll ghal dak kollu li l-imputat qal lill-Ufficjal Prosekutur waqt l-investigazzjoni dwar dan il-kaz.

Stabbilit dan il-punt u mwarrba l-istqarrija rilaxxjata mill-imputat, il-Qorti tqis ukoll illi dak li xehed dwaru s-Supretendent Norbert Ciappara fis-sens illi huwa kien gie infurmat illi nstabet xi *foil* fil-pussess tal-imputat, kien biss *detto del detto* u ghalhekk inammissibbli bhala prova, la darba l-Prosekuzzjoni baqghet ma ressqet lill-ebda Ufficjal tal-Habs jew kwalsiasi xhud iehor, sabiex jixhed dwar din is-sejba. Effettivament ma tirrizuta l-ebda prova ammissibbli li turi illi l-imputat instab fil-pussess tal-oggetti esebiti in atti, jew illi l-oggetti esebiti in atti, u sussegwentement analizzati mill-espert ix-Xjenzat Godwin Sammut, kienu relatati ma' dan il-kaz. Fid-dawl ta' dan in-nuqqas lampanti ta' provi, ghalhekk, il-Qorti tqis illi z-zewg imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat ma gewx ippruvati.

Konkluzjoni

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti qed issib lill-imputat mhux hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu u qeghda tilliberah minnhom.

Tordna d-distruzzjoni tal-affarijiet relatati mal-abbuz tad-droga, esebiti bhala Dokument PG, hekk kif din is-sentenza tghaddi in gudikat, u dan taht il-harsien tar-Registratur li ghandu jirredigi *process-verbal* li jiddokumenta l-procedura tad-distruzzjoni, liema dokument ghandu jigi nserit fl-atti ta’ din il-kawza mhux aktar tard minn hmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Natasha Galea Sciberras
Magistrat